

Avaluació de la Llei d'amnistia un any després de la seva aprovació

SINDICATURA PER L'AMNISTIA
D'ÒMNIUM CULTURAL

Maig 2025

1. L'amnistia, una conquesta col·lectiva

L'aprovació de la Llei d'amnistia el 30 de maig del 2024 ha estat una fita democràtica innegable, una victòria arrencada a contracor de l'Estat espanyol. Fruit de la determinació del moviment sobiranista i independentista, la seva aprovació -que alguns sectors asseguraven que era impossible- representa una victòria col·lectiva que obre la porta a revertir una de les majors regressions en drets fonamentals des del franquisme: la repressió generalitzada exercida per l'Estat espanyol i el seu poder judicial contra el moviment independentista català. Cada amnistia representa una victòria col·lectiva en la lluita per posar fi a la repressió i per a l'exercici de l'autodeterminació de Catalunya. No obstant això, l'amnistia encara segueix sense aplicar-se amb la rapidesa ni l'equitat necessàries.

Òmnium Cultural ha documentat, de manera exhaustiva i al llarg de més de cinc anys, tots els judicis polítics mitjançant el portal [l'Antirepressiva](#), un espai digital d'anàlisi i mapeig de la repressió en català, anglès, francès i castellà.

La repressió política al llarg de l'última dècada a Catalunya ha constituït una veritable causa general contra el moviment pel dret a l'autodeterminació. L'Estat espanyol ha vulnerat els drets fonamentals de més de 4.600 persones mitjançant violència policial, exili, presó, multes i fiances abusives, espionatge amb Pegasus, infiltracions policials, acusacions de terrorisme i investigacions penals perllongades. Aquesta persecució judicial i política sistemàtica ha tingut per objectiu generar una desmobilització en el moviment polític. De fet, moltes de les causes obertes s'han mantingut en instrucció diversos anys per acabar sent arxivades o amb absolucions, en un clar exercici repressiu orientat a paralitzar políticament centenars de persones i els seus entorns.

2. La Sindicatura per l'Amnistia

A partir de l'aprovació de la Llei d'amnistia al Congrés dels Diputats, el 30 de maig del 2024, Òmnium Cultural va crear la [Sindicatura per l'Amnistia](#) per garantir un seguiment exhaustiu i independent de la seva aplicació i vetllar pel seu compliment. Al llarg d'aquests dotze mesos, la Sindicatura ha recopilat informació quantitativa i qualitativa sobre l'aplicació de la llei, ha denunciat les vulneracions produïdes durant els processos de petició i aplicació de l'amnistia, i ha elaborat informes d'avaluació que presenten no només les xifres sinó també els problemes, riscos i tendències en la seva sol·licitud i concessió.

A l'octubre del 2024, la Sindicatura per l'Amnistia va publicar una [avaluació dels primers quatre mesos](#), en què es posava en evidència una aplicació insuficient i desigual de la llei, analitzant les peticions denegades, les instàncies implicades, els recursos interposats i les traves administratives o judicials detectades. A més, Òmnium Cultural va fer arribar aquestes conclusions al Consell de Drets Humans de les Nacions Unides.

Al gener del 2025, la Sindicatura per l'Amnistia va presentar la seva [segona avaluació](#), que recollia un augment en el nombre d'amnisties concedides, en bona part gràcies a la pressió de la societat civil, de les defenses i persones represaliades. Tot i aquest avenç, també constata que el grau d'aplicació de la llei continuava sent insuficient. Així ho va traslladar el president d'Òmnium Cultural, Xavier Antich, a la Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica del Parlament de

Catalunya el 23 de gener passat. Òmnium també va fer arribar aquesta avaluació a la Comissió Europea per tal que la tingués en compte en l'elaboració del seu informe sobre l'Estat de Dret als diferents estats membres de la Unió Europea.

3. Metodologia

L'avaluació actual parteix de les anteriors, n'actualitza les dades i ofereix una valoració global d'aquest primer any d'aplicació de la Llei d'amnistia, fins al maig del 2025. La informació s'ha obtingut a partir de les dades facilitades per les persones represaliades, les seves defenses i grups de suport, així com de les organitzacions antirepressives, actors judicials i de la informació apareguda als mitjans de comunicació. La seva publicació es fa en un moment clau, a les portes de la sentència del Tribunal Constitucional espanyol, que haurà de pronunciar-se sobre la qüestió d'inconstitucionalitat del Tribunal Suprem i diversos recursos presentats.

4. Dades actualitzades (maig 2025)

1.610 persones represaliades i amnistiables		
726 persones amb causes penals (691) i del Tribunal de Comptes (35) susceptibles de ser amnistiades.	236 causes tancades	178 amnisties
		49 arxius
		9 absolucions
	35 denegades	
	48 en suspensió per qüestions d'inconstitucionalitat al TC o prejudicials al TJUE	
	75 no hi ha constància de resposta judicial	
	332 no hi ha constància que s'hagin tramitat	
884 persones amb sancions administratives	21 beneficiades per l'amnistia	
	19 denegades	
	2 pendents de resposta	
164 agents de cossos i forces de seguretat beneficiats per l'amnistia		

S'han documentat 236 casos a la jurisdicció penal que s'han tancat definitivament. D'aquests, 178 corresponen a amnisties pròpiament dites, mentre que alhora hi ha hagut 49 arxius i 9 absolucions a casos que també eren amnistiables i on majoritàriament les persones represaliades ja l'havien sol·licitada.

Aquesta xifra mostra un augment considerable respecte de les 72 resolucions documentades l'octubre passat, i també respecte la xifra assolida al gener, que va ser de 149 (116 amnisties, més 33 persones que van ser absoltes directament o van tenir el seu cas arxivat, com va ser el cas de Tsunami Democràtic, de Volhov o la trama russa). No obstant això, representa el 32,5% del total de persones identificades com a potencialment amnistiables (726).

Les dades mostren un augment del 228% en el nombre de resolucions favorables en set mesos, i es produeix gràcies tant a l'increment en el nombre de tramitacions, com al fet que finalment s'ha obtingut resposta dels òrgans judicials on s'havien presentat les sol·licituds d'amnistia, com també gràcies als arxius i absolucions dels darrers mesos de causes amnistiables.

Tanmateix, prop del 40% de les sol·licituds segueixen pendents de resolució o han estat denegades. Es tracta de 158 persones immerses en procediments penals o amb causes al Tribunal de Comptes a qui no se'ls ha aplicat l'amnistia malgrat haver-la sol·licitat. Això s'explica per tres motius: denegacions, falta de resposta, o la suspensió dels processos per haver elevat una qüestió al Tribunal Constitucional o al Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE).

- Pel que fa a les denegacions, el nombre ha tornat a augmentar: si bé a l'octubre n'hi havia 45 i al gener 24 (en diversos casos s'havia denegat l'amnistia però van acabar arxivats o absolts), al primer aniversari de la Llei d'amnistia aquesta xifra ha tornat a augmentar fins a 35.
- Pel que fa a les causes que romanen suspeses perquè s'ha presentat una qüestió d'inconstitucionalitat o una qüestió prejudicial, la xifra es manté estable, amb 48 casos, xifra molt similar des del mes d'octubre.
- Finalment, el nombre de casos pendents de resposta ha disminuït respecte dels més de 150 que hi havia a la darrera avaluació, situant-se, al mes de maig, en 75. Tot i això, aquesta xifra continua sent molt elevada, especialment tenint en compte el caràcter d'aplicació preferent i urgent que hauria de tenir la Llei d'amnistia.

La Llei d'amnistia també preveu l'anul·lació de sancions econòmiques vinculades a mobilitzacions socials o accions en el marc del moviment català per l'autodeterminació. Segons les dades proporcionades per la Conselleria d'Interior, només s'ha aplicat l'amnistia aproximadament a la meitat de les persones sancionades administrativament que ho han sol·licitat, concretament a 21 persones, mentre que 19 han rebut una denegació de la seva sol·licitud.

Un dels indicadors més clars de l'aplicació parcial de la Llei d'amnistia és la impunitat de la violència policial. La xifra d'agents de cossos i forces de seguretat que s'han beneficiat de l'amnistia ha continuat augmentant. En concret, hi ha 132 policies espanyols que van ser investigats per les càrregues contra votants de l'1-O que han estat amnistiats (1 a Lleida, 46 a Barcelona a la causa general i 3 a la de Roger Español, 45 a Mataró, 10 a Tarragona i 27 a Girona). A més, diversos policies investigats per la violència policial la tardor de 2019 també han estat amnistiats, en concret 8 Mossos d'Esquadra, 13 Policies espanyols i 11 Guàrdies Civils. La majoria d'amnisties no són encara fermes i tant acusacions particulars com organitzacions de la societat civil -com Òmnium Cultural- que exerceixen com a acusació popular contra la violència policial de l'1

d'octubre han presentat recursos de cassació al Tribunal Suprem, ja que la Llei d'amnistia clarament exclou del seu àmbit d'aplicació la violència policial constitutiva de delictes de tortures o tractes degradants o inhumans que superi un llindar mínim de gravetat. D'altra banda, s'ha denegat l'amnistia als 4 policies responsables de la pèrdua d'un òrgan vital de Roger Español, i continua endavant el procés judicial en el qual Òmnium ja ha presentat el seu escrit com a acusació popular. Actualment, aquest és l'únic judici contra la violència policial d'aquest període que previsiblement es produirà.

D'altra banda, la Sindicatura per l'Amnistia posa de relleu que es manté la utilització política del conflicte polític per part de l'Estat espanyol i la repressió contra l'independentisme. A hores d'ara, encara hi ha 15 recursos d'inconstitucionalitat presentats per 11 governs i 3 parlaments de Comunitats Autònomes, tots ells admesos a tràmit pel Tribunal Constitucional. Això suposa una oposició frontal també per part de sectors polítics de la dreta i l'extrema dreta que obstaculitzen l'aplicació plena de la Llei, generant inseguretat jurídica entre les persones represaliades, amb l'objectiu de treure rèdit polític i traduir-lo en vots basats en la catalanofòbia.

A més, la cúpula judicial espanyola, especialment el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i en certa mesura també el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, continua fent el seu pols contra la llei i mostrant la seva voluntat de seguir criminalitzant el moviment català a favor de l'autodeterminació, a més d'actuar per dilatar l'aplicació de l'amnistia. En aquest sentit, serà especialment rellevant la sentència del Tribunal Constitucional espanyol sobre els diferents recursos contra l'amnistia, prevista per la setmana del 24 de juny, que previsiblement hauria de facilitar la resolució de múltiples casos pendents de resposta o en suspensió.

Pel que fa a les qüestions prejudicials al TJUE, cal destacar que en la primera d'aquestes, la del Tribunal de Comptes, la Comissió Europea ha conclòs que les despeses de l'acció exterior de l'1-O no van afectar els interessos econòmics de la Unió Europea. A més, cap estat membre s'ha presentat al procediment, tot i tenir la possibilitat de fer-ho.

5. Anàlisi i conclusions

Malgrat que les xifres de tancament de causes penals contra persones represaliades han millorat i, per primera vegada, superen el nombre de policies amnistiats, la Llei d'amnistia no s'aplica de manera preferent ni urgent, tot i que estigui previst. Per contra, es manté una aplicació limitada, lenta i desigual de la norma, que supera amb escreix el termini de dos mesos previst per a la seva aplicació.

Increment significatiu de tancament de causes:

- El 60% de les persones represaliades que han sol·licitat l'amnistia han vist tancades les seves causes judicials. En només set mesos, aquesta xifra ha augmentat considerablement, un 228%.
- La majoria d'amnisties han estat aplicades a persones que exercien el dret de protesta, especialment durant les mobilitzacions de la tardor del 2019 contra la sentència del Tribunal Suprem que condemnava a més de 100 anys de presó els nou presos polítics.

Aplicació insuficient:

- El tancament definitiu de 236 casos de repressió representa només el 32,5% del total de persones amnistiables, una xifra clarament insuficient. I hi ha un 40% de casos on no s'ha aplicat, o bé perquè estan esperant resposta, perquè han estat denegades o perquè estan en suspensió.
- Els jutjats i tribunals pràcticament no han actuat d'ofici per tal d'aplicar l'amnistia.
- Part de les persones amnistiables no han tramitat encara la seva sol·licitud. Algunes defenses lletrades no han informat de la possibilitat de sol·licitar l'amnistia.

Lentitud en l'aplicació:

- El 19% de les sol·licituds d'amnistia segueixen pendents de resposta judicial, un any després de l'entrada en vigor de la llei, i en la majoria de casos un any després de la seva sol·licitud.
- Un 12% de les sol·licituds d'amnistia es troben suspeses en espera de respostes a qüestions plantejades al Tribunal Constitucional (TC) o al Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE). Malgrat que l'efecte suspensiu només hauria d'afectar el procediment concret on es planteja la qüestió de constitucionalitat, hi ha casos on tota la tramitació de l'amnistia ha quedat paralitzada agafant com a pretext les qüestions plantejades en altres procediments.
- En alguns casos, la tramitació ha quedat paralitzada per laberints processals a partir de la sol·licitud de l'amnistia, en bona part a causa de la manca de voluntat de resoldre amb celeritat la petició, tot i que la llei permet la seva aplicació en qualsevol moment del procediment.

Arbitrarietat judicial:

- Tot i ser un percentatge relativament reduït, el 9% de les sol·licituds d'amnistia que han estat denegades a represaliats reflecteixen l'arbitrarietat en determinades resolucions judicials. En molts casos, els jutges no han justificat adequadament la seva decisió o han aplicat criteris ideològics.
- Hi ha incongruències notables entre tribunals: un mateix delicte ha estat amnistiat en unes causes i denegat en d'altres, com per exemple la malversació, la desobediència o els desordres públics.

Aplicació desigual:

- Els líders polítics vinculats a l'organització del referèndum de l'1-O, i que tenen els seus procediments judicials a òrgans especialment bel·ligerants amb la Llei d'amnistia, com el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional o, parcialment, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, han rebut un nombre més elevat de denegacions o suspensions de les seves sol·licituds.

Impunitat de la violència policial:

- L'amnistia s'ha aplicat ràpidament als agents de les forces de seguretat de l'Estat que van colpejar violentament les persones que van anar a votar l'1 d'octubre o que es van manifestar contra les sentències de presó la tardor del 2019. En aquests casos, no s'han plantejat qüestions d'inconstitucionalitat ni prejudicials, mostrant un biaix clar en la aplicació de la llei.
- La Llei d'amnistia no pot beneficiar, en cap cas, els responsables de delictes de tortures o tractes degradants o inhumans. Tant acusacions particulars com organitzacions de la societat civil -com Òmnium Cultural- que exerceixen com a acusació popular contra la violència policial de l'1 d'octubre han presentat recursos de cassació al Tribunal Suprem.

Interpretació ideològica per part de la judicatura:

- Diversos magistrats, incloent membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial (CGPJ), han fet declaracions públiques qüestionant la legitimitat i legalitat de la llei. De fet, el CGPJ va aprovar una resolució que atempta contra la separació de poders.
- El Tribunal Suprem i l'Audiència Nacional, en particular, fan una lectura ideològica i restrictiva de la llei, sense respectar la divisió de poders i dilatant-ne l'aplicació, i promovent qüestions d'inconstitucionalitat i prejudicials que en dificulten l'aplicació efectiva.

Repressió econòmica:

- Tot i que centenars de persones han estat sancionades, només una vintena ha aconseguit el retorn de les multes. Encara que existeix un espai virtual on reclamar les devolucions, l'amnistia no s'està aplicant en aquest àmbit administratiu, en part per la baixa difusió que se n'ha fet, que explica les poques sol·licituds que s'han presentat. Una aplicació d'ofici per part del Departament d'Interior, juntament amb una campanya informativa, podria revertir aquesta situació.

SINDICATURA PER L'AMNISTIA

Maig 2025

amnistia.omnium.cat